

سازمان جهاد کشاورزی مازندران
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی
مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی مازندران

بیماری انگلی توکسوپلاسموز و راههای انتقال آن

تنظیم:

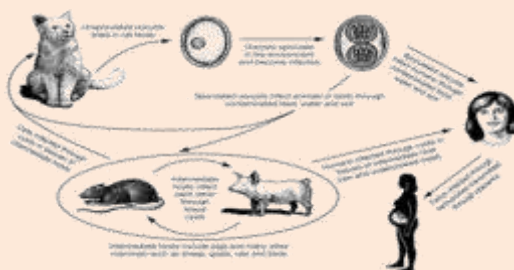
اداره رسانه های آموزشی
آبان ۹۶

مقدمه:

توکسوپلاسموز عفونتی است انگلی که توسط تک یاخته ای به نام توکسوپلازما ایجاد می گردد. این بیماری در سال ۱۹۰۸ شناخته شد. بسیاری از موجودات خونگرم از جمله حیوانات خانگی، دام ها، پرندگان و انسان می توانند توسط این تک یاخته آلوده شوند. منبع اصلی عفونت توکسوپلازما مدفوع گربه است. غذای آلوده به مدفوع گربه می تواند گاو، گوسفند، خوک، جوندگان و پرندگان و انسان را آلوده نماید. گونه ای که سبب این بیماری می شود توکسوپلازما گوندی نام دارد.

گربه ها چگونه آلوده می شوند:

شایع ترین راه آلوده شدن گربه ها، شکار و خوردن موش، پرنده یا حیوانات کوچک آلوده می باشد. زمانی که گربه از گوشت خام آلوده استفاده کند، آلوده می شود و می تواند اووسیست ها را دفع کند. معمولاً بعد از یکبار آلوده شدن، در آلودگی های بعدی دفع اووسیست وجود ندارد. اووسیست های موجود در مدفوع گربه پس از دفع باید به طور میانگین دو روز را در محیط خارج از بدن حیوان بگذرانند تا عفونی شوند. اکثر گربه های بالغ آلوده سالم اند و نشانه ای از بیماری را نشان نمی دهند. ولی در برخی از گربه ها می تواند باعث نشانه های بیماری شامل بی حالی، بی اشتها، سرفه، اسهال، زردی، کوری، تغییر رفتار و آسیب های کبدی و ... شود.

چگونه انسانها به توکسوپلازما آلوده میشوند؟

سه راه برای انتقال این انگل وجود دارد:

- * استفاده از گوشت خام یا نیمه خام و شیر غیرپاستوریزه حیوان آلوده.
- * خوردن اووسیست های عفونی موجود در طبیعت برای مثال آب و خاک آلوده به مدفوع گربه.
- * انتقال مستقیم به جنین در مادران بارداری که برای اولین بار به توکسوپلازما مبتلا شده اند.

استفاده از گوشت خام و نیمه پخته مهمترین و معمول ترین راه انتقال بیماری می باشد:

کیست های توکسوپلازما در گوشت گوسفند و بز می تواند وجود داشته باشد و به میزان کمتری در گوشت مرغ و گاو دیده می شوند. همچنین در شیر غیرپاستوریزه نیز یافت می شود. کیست های توکسوپلازما می تواند در گوشت با حرارت کافی در حین پخت از بین می روند.

در حالی که کیست ها در گوشت بسیاری از حیوانات خونگرم وجود دارد ولی میزبان نهایی این انگل گربه می باشد.

خطرات توکسوپلاسموز برای انسان چیست؟

بیماری به چند شکل در انسان بروز می کند:

۱. توکسوپلاسموز حاد در فرد دچار نقص ایمنی (افراد مبتلا به ایدز، سرطان یا افرادی که داروهای سرکوبگر ایمنی مصرف می کنند، در این افراد به دلیل رشد زیاد انگل در بدن و عدم توانایی سیستم ایمنی در متوقف ساختن آن، علائم بالینی ظاهر می شود که می توان به علائم عصبی شدید، تشنج، فلجی، کما و مرگ حتی با وجود اقدام به درمان، اشاره کرد.
۲. توکسوپلاسموز چشمی (که معمولاً حاصل توکسوپلاسموز مادرزادی است ولی علائم ممکن است در جوانی ایجاد شوند).

۳. توکسوپلاسموز حاد در فرد سالم.

۴. توکسوپلاسموز نهفته (بخصوص در افراد دچار ضعف ایمنی) بیماری بدون اینکه علامت واضحی داشته باشد پیشرفت می‌کند.

۵. توکسوپلاسموز مادرزادی که از مادر به جنین منتقل و اغلب علائم آن بعد از تولد نوزاد دیده می‌شود. این نوع از بیماری می‌تواند در دوران بلوغ و دوره‌ی نوجوانی دوباره فعال و موجب التهاب شبکیه گردد.

مادرانی که در طول بارداری برای اولین بار توسط توکسوپلاسم آلوده می‌شوند می‌توانند عفونت را به جنین منتقل کنند. اکثریت نوزادان در حین تولد نشانه‌های بالینی را نشان نمی‌دهند و به مرور زمان این علائم شکل می‌گیرد. کودکانی که به صورت مادرزادی به این انگل آلوده شده اند دارای علائمی از جمله نابینایی، ناتوانی‌های ذهنی، ناشنوایی و در موارد شدید مرگ می‌باشند.

خانم‌ها می‌توانند قبل از بارداری از تست‌های موجود برای ردیابی توکسوپلاسم استفاده نمایند. احتمال انتقال انگل به جنین و بیماری نوزاد در خانم‌هایی که قبل از بارداری با این انگل آلوده شده‌اند و دارای آنتی بادی در مقابل آن هستند وجود ندارد.

توصیه به مادران باردار

۱- اگر شما باردار هستید یا تصمیم به بارداری دارید، حتماً تست توکسوپلاسموز را انجام دهید. چرا که در صورت ابتلا، درمان به موقع می‌تواند به طور چشمگیری از احتمال خطرات آن برای جنین جلوگیری کند.

۲- در صورت آلودگی نوزاد، باید درمان شروع شود و نوزاد آلوده تحت درمان دارویی قرار گیرد.

۳- گوشت خام یا گوشتی که کاملاً پخته نشده است را مورد مصرف قرار ندهید. تمام گوشت‌های قرمز را خوب بپزید تا کاملاً رنگ قرمز آن عوض شده و آب آن خارج شود.

چگونه می‌توان پیشگیری کرد؟

۱- به مدفوع گربه دست نزنید و اگر خاک گلدان را عوض کرده و باغبانی می‌کنید، این کار را با دستکش انجام دهید و پس از اتمام کار، حتماً دست‌ها را با آب و صابون بشویید.

۲- سبزیجات را کامل بشویید، آب چاه، رودخانه و ... را قبل از استفاده بجوشانید.

۳- دست‌های خود را پس از کار کردن با خاک، پاک کردن گوشت، سبزیجات و فرآورده‌های لبنی غیر پاستوریزه با آب و صابون بشویید و از خوردن محصولات لبنی غیر پاستوریزه خودداری کنید.

۴- محل پاک کردن گوشت، چاقو و ... را پس از اتمام کار کاملاً شسته و ضدعفونی کنید.

۵- به گربه اجازه شکار موش و پرنده و ... را ندهید.

۶- گربه را فقط با غذاهای آماده مخصوص گربه و یا گوشت پخته تغذیه نمایید.

